

בחוקותי (265)

אם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ (כו. ג.)

וברש"י: שתהיו עמלים בתורה. בספר "טיב גיטין", כותב דבר מופלא, והוא שהסנהדרין לא היו צריכים ללמוד את שבעים הלשונות ולבזבז על זה זמן רב, כפי שמתבקש מכל מי שמעוניין ללמוד שפה זרה על בורייה, אלא לפי שהיו יודעים את כל התורה ובכוח התורה ושמותיה הקדושים השיגו בחוכמתם להכיר בשבעים הלשונות שהן בכללות התורה, וכמו שכתוב במסכת סוטה (לג.) ובעוד מקומות, שהתורה בכל לשון נאמרה, ועל זה נאמר: "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', לעבדו שכם אחד, כי אז יכירו ויידעו שבעים הלשונות, מקור אחד לכולן, וכו'". צפניה ג. ט. הגאון רבי יחיאל פיינשטיין זצ"ל סיפר שהגאון הרוגאצובר אמר פעם שכאשר הוא עובר ליד חנות שעליה תלוי שלט בשפה הרוסית, הוא לומד את השפה מתוך השלט. הוסיף לאמור במשך ח' שעות הוא יכול ללמוד את כל רזי השפה, ולקרוא ולכתוב בו. וכששאלהו, א"כ מדוע אין לומד את השפה הרוסית, השיב: איפה מוצאים ח' שעות?

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ (כו. ו.)

שמה תאמרו הרי מאכל והרי משתה, אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר: "וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ" (תו"כ). לאחר שהובטחו ישראל בגשמים וביכול, במאכל ובמשתה, הם יחששו שמה לא יהיה שלום אז אין כל ערך למאכל ולמשתה, לכן מביטח להם השי"ת "וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ". אך זאת יפלא, מדוע עליהם לחשוש שלא יהיה שלום בארץ? אומר בעל ה"הפלאה": בברכת כהנים נאמר: "ישא ה' פניו וישם לך שלום". אמרו חז"ל (ברכות כ:): שטענו המלאכים הכיצד ה' נושא פניו לישראל, והרי נאמר על השי"ת: "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד"? השיב להם הקב"ה: וכי לא אשא פנים לישראל? שכתבתי להם בתורה: "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוהיך", והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה.

א"כ לאחר שהתברכו ישראל שיאכלו לשוב, אם כן יש לחוש שישוב הקטרוג כיצד הוא נושא פנים לישראל, ולא ניתן יהיה להשיב שהם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה, שהרי הם אוכלים לשובע נפשם. ואם אכן יתקבל הקטרוג, שוב לא יתברכו בברכת "וישם לך שלום". זהו שחששו ישראל: הרי מאכל והרי משתה, אם אין שלום אין כלום, לכן הוצרכו להבטחה מיוחדת "וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ"

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

נפילת האויבים לאחר

וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְתֹרֵב (כו. ח.)

פירש רש"י שהיו נופלים לפניכם שלא כדרך כל הארץ. צריך להבין מה בא הרש"י לחדש בזה. וביותר קשה דבתחילת הפסוק שנאמר: "וְנָפְלוּ מִכֶּם רַבָּה יְרֵדָפוּ", שם היה צריך רש"י לומר דבר זה שנופלים שלא כדרך כל הארץ. אלא, כתב בנביא כשהרג דוד המלך את גולית "ויפול על פניו ארצה" (שמואל א. יז), אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני מובא ברש"י): על פניו, ולא לאחריו כדי שלא יצטער דוד המלך וילך ויחתוך את ראשו, אלא נשתכר י"ב אמות וזרתיים מלא קומתו לפניו ומלא קומתו לאחריו. וזה שאמר כאן הפסוק "וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְתֹרֵב" "לפניכם" ולא לאחרים, כדי להשתכר מקום ההליכה, וזה שפירש רש"י שלא כדרך כל הארץ, היינו שצורת הנפילה תהיה לא כפי הרגיל.

ספר אוצרות התורה

וְיָשָׁן מִפְּנֵי תִדְּשׁ תּוֹצִיאוּ (כו. י.)

בספר "דברי ישראל" פירש פירוש נפלא, היצר הרע נקרא מלך זקן וכסיל (קהלת רבה ד', יג), ונכנס לאדם בשעה שנולד (סהנדרין צא:). אמנם היצר הטוב נקרא ילד מסכן (קה"ר שם) ונכנס לאדם רק ביום הבר מצוה כדאיתא בזה"ק. ולזה רומז הכתוב: "וְיָשָׁן מִפְּנֵי תִדְּשׁ תּוֹצִיאוּ", בהגיע גיל שלש עשרה, הוציאו את היצר הרע, ה'ותיק' באדם מעת לידתו, וקבלו עליכם עול מצוות ופנו מקום ליצר הטוב האורח ה"חדש"

ספר "שיח הפרשה"

וְהִתְּלַכְתִּי בְּתוֹכָכֶם (כו. יב.)

מובנו של ?התהלך הוא, הליכה לכאן ולכאן מבלי לעמוד במקום אחד. השם יתברך מביטח בזה, שאז לא תהיה השראת השכינה מרוכזת במקום אחד, בבית המקדש, כי אם "וְהִתְּלַכְתִּי בְּתוֹכָכֶם", הקדושה תשרה בכל מקום וכל אחד מכם יהיה בבחינת בית המקדש, כתוב זה בא איפוא לפרש מה שנאמר לעיל: "ונתתי משכני בתוכם".

ספר "מעניה של

תורה"

וְאוֹלַף אֶתְכֶם קוֹמָמִיּוֹת (כו. יג.)

בקומה זקופה (רש"י). ולכאורה קשה, כיצד עולה הדבר בקנה אחד עם מה שאמרו חז"ל: המהלך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה (ברכות מג:). אכן, כוונת דברי חז"ל היא, שכל המתגאה בלבו השכינה מסתלק ממנו, שהרי: אין אני והוא יכולין לדור בעולם (סוטה ה.), ועל אחת כמה וכמה אם מתהלך בגאווה ובקומה זקופה.

הלכה: ספירת העומר

אם לא אמר כלל את המלה "היום", לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולספור בברכה אם לא נזכר עד שהפסיק או הסיח דעתו. יש פוסקים הסוברים שנוסח הספירה: היום כך וכך לעומר, ויש הסוברים לומר בעומר בבית. והנהוג כך או כך יש לו על מי לסמוך. שינה ממנהגו, או אפילו לא אמר כלל לא לעומר ולא בעומר, יצא ידי חובתו. ולכן אין מקום לספור פעמיים, פעם לעומר ופעם בעומר. מהיום השביעי לספירה צריך לספור גם את הימים וגם את השבועות. **ספר "ספירת העומר"**

פתגם: ההולך בדרך המלך, בקושי משאיר עקבות. הפוסע על קוצים מכין דרך לבאים. **ספר "שמחה"**

חקירה: בא במחתרת מותר להורגו

יש עליו איסור רציחה, והאיסור נדחה משום הצלת נפשו של הנהרג, או שאין עליו כלל איסור רציחה, כיון שהוא בא במחתרת. (הגר"ש שקאפ כתובות ג ד"ה ועל כן: אין איסור כלל) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: ואכלת ושבעת

תלמיד אחד נכנס אצל רבו המלכים ומצאו כשהוא סועד ארוחת צהרים. נרתע לאחוריו וביקש לצאת, שלא להפריעו. רמז לו המלכים שישאר, ואמר לו: שתי שיטות הן לגבי אכילה ושתייה: שיטתם של חכמי יוון, שהיו מתביישים ומצטנעים באכילתם, שלא יראה אותם איש בשעת קלקלתם. מה שאין כן בני ישראל, שאכילתם היא לשם שמים, כמו שנאמר: "ואכלתם אכול ושבעו והללתם את שם ה' אלוהיכם אשר עמכם להפליא ולא יבושו עמי לעולם".

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קסא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

ברם, אם האדם משפיל עצמו ומתנהג בהכנעה לפני השכינה, והקב"ה הוא זה שמגביהו ומוליכו בקומה זקופה, כי אז כמובן אין השכינה מתרחקת ומסתלקת ממנו. וזהו שנאמר: "והתהלכתי בתוכם", ופירש רש"י: אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, "וְאֵלֶיךָ אֶתְקַם קוֹמָתִי", בקומה זקופה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

לשמור את הכוחות

ותם לריק פתחם (כו.ב.)

אחת מן הקללות שאותן מונה הקב"ה בפרשה זו הוא שהכח יתכלה לריק, והוסיף על כך הרב שטיינמן זצ"ל, בחוברת "מזקנים אתבונן", שלעתים סבור האדם שכוחותיו לא יתכלו לעולם, והוא שוכח שהם נתנו לו קצובים ומדודים משמים. משום כך הוא משקיע אנרגיות בענינים צדדיים, ובויכוחים שאינם משמעותיים, ואז, כאשר הוא מגיע לעשייה שלשמה נועד, אין לו את הכוחות ואת הסיעתא דשמיא לעשות זאת, ונמצא שהוא מפסיד את עולמו ואת תכליתו. הרב זצ"ל הביא מספר דוגמאות לאנשים שארע להם כך, שבשל דברים צדדיים הם אבדו דברים גדולים מאוד שהיו יכולים לזכות בהם, ולעומת זאת, לאנשים שנהגו ההיפך, נצלו את כוחותיהם, ולכן הצליחו לייסד משהו שדורש הרבה מאוד כח ואנרגיה. אחת מן הדוגמאות לכך היא ה"חזון איש", שהיה ידוע כאדם חלוש במיוחד, אולם מאחר ובמשך כל חייו שמר על עצמו מפני ויכוחים מיותרים, הוא הצליח בסופו של דבר להעמיד המצוות התלויות בארץ.

ספר "ומתוך האור"

על האדם להכיר את ערכו ואת אפשרויותיו

וְהָיָה עֶרְכָּךָ חֲמִשִּׁים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (כו.ג.)

הגמרא מבארת (מגילה כג:) שענין ערכין הוא דבר קצוב ואילו ענין דמים הוא השינוי. היה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל אומר: באה התורה להורות לנו, שבכל אדם ואדם ישנם שתי מצבים. יש את המדרגה הקבועה של האדם ויש את המדרגה אליה הוא מגיע בעמלו ובמעשיו, או גדולה מהקבועה לו את ח"ו גרועה ממנו. ובאמת למדרגה הקבועה יכול כל אדם להשיג בקלות, אבל מחוייב הוא להשיג יותר ויותר. ולמרות שצריך לעמול על זה הרבה וכמאמרם ז"ל (חגיגה ט:): 'אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים למאה ואחד' ואם חלילה נפחת ממדרגתו עונשו גדול יותר מכפי שלא הגיע למדרגה הגדולה מהקבוע. ידיעה זו נחוצה לאדם כאשר הוא בונה את עצמו ומתעסק בחינוך הבנים והתלמידים. ראשית, עליו להבין את מדרגתם, מה מידת כשרונותיהם שחננם השי"ת, מה שקל להם להשיג בלימוד. לאחר מכן ישתדל להביאם אל מדרגה גבוהה יותר ויותר.

ספר "לתתך עליון"

